

Santeria - religia Karaibów

Autor tekstu: **Krzysztof Dziubała**

Santeria jest także znana jako: 'Regla de Ocha', 'La Regla Lucumi', 'Lukumi', itp.

Santeria jest synkretyczną religią pochodzenia karaibskiego. Zawiera elementy kultu 'Orisha' (dosłownie „Główny Strażnik”) i wierzenia narodów 'Joruba' i 'Bantu', z południowej Nigerii, Senegalu i wybrzeża Gwinei. Są one połączone z elementami hołdowniczymi z rzymskiego katolicyzmu.

Początki religii wiążą się z handlem niewolnikami, kiedy wielu członków narodu 'Joruba' schwymano jako niewolników i przewieziono z Afryki na Karaiby. Zwykle byli chrzczeni przez rzymsko-katolickiego księdza po przybyciu, a ich wierzenia były dławione przez nowych panów. Wytworzyli jednak nową drogę przetrwania ich religii — mianowicie zrównali każdego z 'Orisha' ze swej religii z odpowiednim świętym katolicyzmu. Przykłady dość generalnie uznanych to:

- 'Babalz Ayi' stał się świętym Łazarzem (patronem chorych),
- 'Shangs' stała się świętą Barbarą (kontroluje grzmoty, błyskawice, ogień, ...),
- 'Eleggua' lub 'Elegba' stał się świętym Antonim (patronuje drogom, mostom itp.),
- 'Obatala' stało się jednocześnie Najświętszą Panią z 'Las Mercedes' i powstałym z martwych Jezusem (a więc źródłem stworzenia i źródłem duchowości),
- 'Oggzn' stał się świętym Piotrem (patronem wojny),
- 'Oshzn' stała się Najświętszą Panią Dobroczynności (kontroluje pieniądze, wrażliwość ...).

Rozmieszczenie i liczba wyznawców Santerii

Wierni Santerii koncentrują się obecnie na: Kubie i innych wyspach Karaibów. Również hiszpańskiej populacji na Florydzie, w Puertoryko, stanach New Jersey, Nowy Jork i mieście Los Angeles. Wyznawcy Santerii występują również w Argentynie, Brazylii, Kolumbii, Meksyku i Wenezueli, oraz we Francji i w Holandii.

Santeria była zwalczana na Kubie od czasów rewolucji komunistycznej — szczególnie w latach 60-tych. Obecnie cieszą się generalnie tolerancją, zaś w latach 90-tych popularność Santerii na Kubie gwałtownie wzrosła. Jeżeli chodzi o liczbę wyznawców Santerii, to z powodu braku danych, jest ona szacowana bardzo niedokładnie na kilkaset tysięcy — kilka milionów.

Wierzenia

Wiele praktyk Santerii jest trzymany w tajemnicy przed obcymi. Ponadto istnieje wielu liderów, co oznacza różnice w praktykach i wierzeniach. Generalnie wiadomo jednak, że:

- Bogowie — główny bóg jest nazywany 'Olorun' lub 'Olóḍùmarè' czyli „właściciel nieba". Jest on głównym bogiem, stwórcą uniwersum i pomniejszych strażników czyli 'Orisha'. Każdy z 'Orisha' ma przyporządkowanego swego katolickiego świętego, zasadę, ważny numer, kolor, posiłek, odpowiedni taniec i emblemat. 'Orisha' potrzebują posiłku w formie krwawej zwierzęcej ofiary i przygotowanych potraw, oraz ludzkich próśb i podziękowań, żeby pozostać sprawne w działaniu ...
- Rytualne Ofiary — są integralną częścią większości santeriańskich obrzędów religijnych. Krew zwierząt zbiera się i ofiarowuje poszczególnym 'Orisha'. Zwykle używa się do tego celu kurczaków. Wierzy się, że ich ofiarowanie zadowala świętych, przynosi szczęście, oczyszczenie duchowe i zgładzenie grzechów.
- Opętanie — rytmiczne dźwięki i ekstatyczne tańce podczas obrzędów Santerii, mają powodować opętania jednostek, przez wskazanego 'Orisha'. Dana osoba działa wtedy i przemawia jak dana 'Orisha'.
- Hołdy oddawane przodkom — do przodków, nazywanych 'Ara Orun' (Ludzie z Nieba), zwraca

się po moralne przewodnictwo i dobry przykład. Ich imiona są recytowane podczas ceremonii rodzinnych.

Praktyki

- Tajemniczość — posiadamy bardzo niewielką ilość informacji o wierze, rytuałach, symbolizmie i praktykach Santerii. Najpierw trzeba osiągnąć pewien stopień wtajemniczenia w wierze, żeby uzyskać dalsze informacje.
- Tradycja — Santeria nie jest religią księgi jak Judaizm czy Islam. Jak większość tradycji i religii „pierwotnych”, jest przekazywana ustnie.
- Rytuał — rytuał zwykle zaczyna się inwokacją do głównego boga 'Olurun'. Bębny zapewniają afrykańską muzykę. Rytm zmienia się potem na inny związany z danym 'Orisha', do którego również wprowadza się inwokację. Zwierzęta, zwykle kurczaki, są zabijane podczas większości rytuałów. Tańce są kolejnym ważnym czynnikiem rytuałów.
- Kapłaństwo — kapłani są nazywani 'Santeros' lub 'Babalochas'. Kapłanki są nazywane 'Santeras' i 'Tyalochas'. Natomiast 'Olorisha' może się odnosić zarówno do kapłanki jak i kapłana. Są trenowani przez wiele lat w tradycji ustnej i obrzędach wiary. Potem przed inicjacją, są również praktykowane odosobnienia. Uczą się tańców, śpiewów i metod uzdrawiania.
- 'Botanikas' — to sklepy, które specjalizują się w dostarczaniu towarów santeriańskich. Sprzedają uroki, zioła, specjalne napoje, instrumenty muzyczne i inne materiały używane przez Santerian.

Istnieje wiele narodowych wariacji tej religii. Szczególnie jest to widoczne w takich miejscach jak Los Angeles, CA, gdzie hiszpańskojęzyczna populacja ma w Santerii wiele elementów narodowych. Meksykańska Santeria podkreśla ważność rzymskiego katolicyzmu i często zawiera elementy lokalnych kultów świętych np. Dziewica z Gwadelupy. Z kolei kubańska wersja Santerii podkreśla swoje korzenie afrykańskie.

Krzysztof Dziubała

Zajmuje się religioznawstwem.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 25-07-2002 Ostatnia zmiana: 06-09-2003)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1442) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1442>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl